

DANSK FRILUFTSLIV

– forum for natur- og friluftsliv

Medlemsblad, nr. 83
november 2010

Temanummer om natur- og friluftslivsuddannelser i Danmark

DANSK FRILUFTSLIV

– forum for natur- og friluftsliv

www.danskfriluftsliv.dk

Formand:

Rasmus Simonsen

tlf. 24 45 36 10

simonsenrasmus@gmail.com

Næstformand

Dieter Toftkjær Sørensen

tlf. 20 82 56 71

toftkjaer@gmail.com

Kasserer:

Erik Jegsen

tlf. 64 72 26 73

jegsen@privat.dk

Sekretær:

Jesper Lind Nielsen

tlf. 51 51 42 04

thor_dk@hotmail.com

Politisk kontakt:

Mads Brodersen

tlf. 64 48 15 85

info@friluftsskole.dk

Webmaster:

Jacob Steensen

Jacob_Steensen@hotmail.com

Redaktion og annoncer:

Martin Johnsen (ansvarsh.)

tlf. 23 82 70 10

mbjohnsen@gmail.com

Terkel Berg-Sørensen

Grafisk tilrettelægning:

Kristian Dueholm Jessen

tlf. 22 97 41 03

dueholm@gmail.com

Forsidebillede:

Friluftsvejlederuddannelsen i

Viborg, VIA UC

Næste udgivelse: marts 2011

Deadline for indlevering af stof:

senest den 1. februar.

ISSN 0909 – 0614

I n d h o l d

Dansk Friluftsliv - mere end en forening	3
Referat af årsmøde 2010	4

Temaartikler

Outdoorpædagoguddannelsen	8
Friluftslivsuddannelsen	10
Nordisk friluftsliv	12
Paul Petersens Idrætsinstitut	14
Faglært i friluftsliv	16
Friluftsvejlederuddannelsen	18
Naturvejlederuddannelsen	20
Diplomuddannelsen i udeliv	22
Fleksibel master i friluftsliv	24

Aktuelt

Kriminalisering af friluftslivet	26
Boganmeldelse	27

Infobokse

Årsmøde og seminar 2011	21
Kontingent	3
Julemøde.....	26

F o r e n i n g e n s f o r m å l

Foreningens formål er at skabe, udbygge og vedligeholde kontakt imellem personer, der arbejder med vejledning og undervisning i natur- og friluftsliv. Foreningen skal arbejde for at styrke danske naturoplysning- og friluftslivstraditioner i samarbejde med vore nordiske nabolande med det formål at skabe harmoni mellem menneske og natur såvel som mellem mennesker.

Bladet udgives af Dansk Friluftsliv og udkommer fire gange årligt.

Annoncering:

Det er muligt at annoncere i bladet. Prisen er 1500 kr. for en hel side og 900 kr. for en halv side.

Kontakt den annonceansvarlige for yderligere information om formater og priser.

DANSK FRILUFTSLIV - MERE END EN FORENING

*Af Martin Johnsen, underviser i
naturfag, pædagogudd. i Viborg,
VIA UC, mbjohnsen@gmail.com*

Foreningen Dansk Friluftsliv – forum for natur- og friluftsliv blev etableret i 1987 med det formål at »skabe, udbygge og vedligeholde kontakten mellem personer, der arbejdede med vejledning og undervisning i natur- og friluftsliv«. Meget er sket siden da både med foreningen og dansk friluftsliv som begreb. Godt nok er vi ikke i Danmark blevet enige om en fælles definition af friluftsliv, men hvad gør det, når vi hver især har forholdt os til, hvad friluftsliv er og betyder for os. Dansk friluftsliv er blevet institutionaliseret, pædagogiseret og professionaliseret (Andkjær, 2005), og det betyder at der arbejdes med friluftsliv i mange afskyninger rundt omkring i landet. Vi dyrker friluftsliv uorganiseret for vores egen skyld, fordi det er et mål i sig selv, og fordi vi finder glæde deri. Vi bruger det som et middel til sundhed og ikke mindst læring – friluftsliv udøves, det debatteres, diskuteres og forvaltes. Det akademiseres gennem sprog og forskning, og ikke mindst er friluftsliv i rivende udvikling i den pædagogiske verden. Vi kan i dag uddanne os indenfor feltet natur- og friluftsliv på mange forskellige kompetenceniveauer i både teori og praksis. Der er natur- og friluftslivsudannelser, som henvender sig til børn og familier, til det kommercielle marked, til de frie skoler, de frivillige foreninger osv.

På foreningens seminar i april 2010

var temaet netop »uddannelser i natur- og friluftsliv«, og dagen var en form for speeddating ind i friluftslivsudannelserne i Danmark. Korte oplæg på 15 minutter, og en ny uddannelse kom på banen. Dagen var enorm givtig - ikke mindst for de forskellige uddannelsessteder, som her fik en mulighed for at se ind i andres uddannelsesoptik. Stort set alle oplægsholdere har bidraget med en kort artikel til indeværende blad, og det er vi meget glade for - tak for det. Desuden bringes referat fra årsmødet 2010 og en boganmeldelse om en nyere norsk bog om vejledning i vinterfjeld. Dette og et kommende temanummer vil udover temaartikler indeholde eventuelle aktuelle artikler, gerne fremsendt af jer medlemmer. Så hvis I har noget I gerne vil bidrage med, så tøv ikke med at kontakte redaktionen.

Vi er som forening i stadig udvikling, og Dansk Friluftsliv – forum for natur- og friluftsliv har med sine rødder i den nordiske friluftslivstradition været med til at præge udviklingen indenfor det pædagogiserede friluftsliv ved at skabe kontakter, debat og dialog. Vi kan desværre undre os lidt over, hvorfor foreningens medlemstal i disse år er nedadgående, når der nu er så mange personer, som uddanner

sig og arbejder med vejledning og undervisning i natur- og friluftsliv. De melder sig i hvert fald ikke ind i foreningen, og det har vi desværre måtte tage konsekvensen af, hvorfor der kun udkommer tre blade i 2010 – dette som værende det tredje og sidste. Der blev desuden på årsmødet i april vedtaget en kontingentstigning, hvorfor vi forventer at udgive 4 blade i 2011 som tidligere.

En opfordring skal lyde: Lad os holde gang i Dansk Friluftsliv - Danmarks første forening indenfor det pædagogiserede friluftsliv, og lad os gøre det gennem mødet mellem mennesker, dialog og udvikling - nemlig det som foreningens værdier bygger på. Lad os samles, og snakke om tur efter evne, uden-dørspædagogik, vandretur ved Slænsø, det nyeste klatregrej, de nyeste trend indenfor aktiviteter og gamle dage, dengang friluftsliv var friluftsliv med hjemmestrikede uldvanter, hjemmesyet lagenpose og bomuldssovepose. Lad os mødes! Jeg foreslår, vi gør det på foreningens julemøde på Helnæs Mølle fredag den 26. november 2010 (se invitation andet sted i bladet). Vel mødt på den idylliske Mølle på Helnæs (husk den tykke uldtrøje) og rigtig god læselyst.

K O N T I N G E N T

Vedtaget på generalforsamlingen 2010

Almindeligt medlemskab.....	400 kr. årligt
Par medlemskab.....	500 kr. årligt
Institutions medlemskab.....	800 kr. årligt

REFERAT AF ÅRSMØDE 2010

Dato: Søndag den 11. april 2010 kl. 19.00
Sted: Skovskolen, Nødebo

Dagsorden:

- 1) Valg af dirigent og referent
- 2) Bestyrelsens beretning
- 3) Regnskab 2009 og budget 2010
- 4) Fastlæggelse af kontingent
- 5) Indkomne forslag
- 6) Valg af bestyrelse
- 7) Valg af suppleant
- 8) Valg af revisorer
- 9) Eventuelt

AD 1) VALG AF DIRIGENT OG REFERENT

Bestyrelsen foreslog Terkel Berg-Sørensen som dirigent og Martin Johnsen som referent. Der var ingen andre forslag, hvorved begge blev valgt.

AD 2) BESTYRELSENS BERETNING

Mads Brodersen aflagde bestyrelsens årsberetning, da foreningens formand Rasmus Simonsen ikke var til stede grundet sygdom:

Bestyrelsen har i det forgangne år varetaget driften af foreningen. Dvs. sørget for at der er liv i foreningens kerneområder såsom bladet, hjemmesiden, årsmødet, seminaret, økonomien og julemødet på Helnæs Møller (disse punkter omtales og uddybes senere). Det er med andre ord meget praktisk arbejde eller rugbrødsarbejde. Vi har en stærk og rigtig god bestyrelse med god dynamik og en god repræsentation af bredden i dansk friluftsliv: Højskolerne, efterskolerne, de private, det kommunale, naturvejledere og DGI. Vi er bevidste om, og har fokus på, at vi skal være et forum, dvs. vi skal sikre udveksling og deling af nyheder, information, gode ideer osv. blandt vores medlemmer. Foreningen bliver det som medlemmerne bidrager med og til. En af udfordringerne i den sammenhæng er at holde balancen mellem det akademiske og det praktiske natur- og friluftsliv. Vi mener, der skal være plads til begge dele.

Det seneste år har vi arbejdet på foreningens synlighed. Vi har på sidste årsmøde ændret navnet fra Dansk Forum for Natur- og Friluftsliv til Dansk Friluftsliv

- forum for natur- og friluftsliv. Nu hedder foreningen, bladet og hjemmesiden det samme – Dansk Friluftsliv. Derudover har vi fået udarbejdet et logo, som også blev godkendt på sidste års årsmøde. Logoet er nu kommet på stofmærke, og man skal hverken kunne binde knob eller have færdighedsniveau »five star« for at gøre sig fortjent til at bære det - man skal blot være medlem. Stofmærket bliver udleveret gratis her på årsmødet ellers kan det købes for den nette sum af 30 kr. inkl. porto ved henvendelse til Martin Johnsen, mbjohnsen@gmail.com. Vi håber, at mange af vores medlemmer kommer til at bære mærket og dermed synliggøre vores forening.

Med 300 medlemmer er vi et lille forum, men vi er velkendte i friluftslivsmiljøet, fordi vores medlemmer er i berøring med mange mennesker gennem deres job eller netværk. Rent politisk er vi en meget vigtig forening, fordi vi er en af de eneste foreninger som organiserer og repræsenterer udøverne af det nordiske friluftsliv eller det enkle friluftsliv i bl.a. Friluftsrådet. Vi har en målsætning om at være mere synlige på den politiske scene, så derfor deltager vi, når vi har chancen og Friluftsrådet indbyder til indflydelse. Det er vigtigt at vores medlemmer repræsenterer det nordiske friluftslivs interesser lokalt, så det håber vi I gør.

Nedenstående punkter blev fremlagt af forskellige bestyrelsesmedlemmer:

Kredsrepræsentanter ved Jesper Nielsen:

Jesper Nielsen og Mads Brodersen forklarede, hvad Friluftsrådets kredse er og deres funktion, hvad laver man som kredsrepræsentant m.m. Arbejdet er inspirerende og netværksskabende. Arbejdet med kredsene er en løbende proces, idet medlemmer flytter, kredse bliver besat, andre bliver ledige osv. Vi opdaterer listen løbende, men opfordrer vores medlemmer til at melde sig som kredsrepræsentant i deres lokalområde. Kredsene kan ses på Friluftsrådets hjemmeside.

Novembermøde på Helnæs Mølle ved Martin Johnsen:

Julemødet afholdes på Helnæs Mølle Natur- og Friluftsgård sidste fredag-lørdag i november hvert år. Dette ligger fast, så der er ingen undskyldning for ikke at dukke op. På mødet rapporterer foreningens

kredsrepræsentanter om årets gang og hvilke projekter og ting, man har arbejdet med. Derudover står den på kål og øl, mens vi udveksler turberetninger, holdninger, grej m.m. men ikke mindst står aftenen i hyggens tegn i samvær med andre ligesindede friluftsfolk. Om lørdagen spiser vi morgenmad og ser på Helnæs' smukke natur – hvad enten det er i havkajak, på MTB, på gåben eller lignende. Vel mødt den 26. november 2010 på Møllen - vi glæder os til at se jer.

Nyhedsbrevet ved Jesper Nielsen

Nyhedsbrevet har efter en rigtig god periode over flere år haft en mindre god periode med få udsendelser, lidt indhold osv. Nyhedsbrevet har til formål at informere vore medlemmer om opdateringer på hjemmesiden, foreningsaktiviteter som julemøde, seminar, årsmøde, fælles ture, hvornår næste blad udkommer og hvad temaet er samt kommende temanummer, ledige stillinger osv. Medlemmerne er mere end velkomne til at bidrage med indhold. Skriv til webmasteren.

Bladet ved Martin Johnsen

Udgivelse af medlemsbladet Dansk Friluftsliv er et af vore større aktiver. Det udkommer fire gange årligt - nu med flere og flere temanumre. Vi lægger meget arbejde i bladet, og synes at vi holder et godt niveau. Indhold og artikler er velkomne. Har I ideer til evt. indhold og/eller temanummer – kontakt ansvarshavende redaktør.

25 års jubilæum ved Kamille Rohde

I 2012 har Dansk Friluftsliv 25 års jubilæum. Foreningen arbejder på at udgive en antologi af relevante artikler fra bladet samt nye artikler med forskellige perspektiver på foreningen og dansk friluftsliv som begreb. Desuden arbejder vi på at afholde en færd for vore medlemmer samme år.

Det politiske ved Mads Brodersen

Foreningen er med i flere politiske processer - bl.a. sidder vi med i Friluftsrådets arbejdsgruppe, når de udnævner Danmarks Friluftskommune samt i en arbejdsgruppe omhandlende stiadgangsregler i Danmark. Vi sidder med i disse arbejdsgrupper og synes det er meget interessant og er glade og stolte af at repræsentere foreningen i dette arbejde.

Mads Brodersen opfordrer medlemmerne til at melde ind med sparring, indlæg m.m.

Hjemmesiden ved Jesper Nielsen

Hjemmesiden er også et af vore aktiver, men den har heller ikke kørt optimalt det sidste år. Vi vil meget gerne skabe mere liv på hjemmesiden, og opfordrer igen vore medlemmerne til at hjælpe med at skabe indholdet. Vi efterlyser input, indhold, nyheder m.m. Kom med ideer til, hvad der mangler? Indhold og ideer mailer til webmasteren. Bliv desuden medlem/venner af Dansk Friluftsliv på facebook.

Afslutningsvis er foreningens målsætning i 2010, at vi skal styrke vore eksisterende aktiviteter: Mere aktivitet på hjemmesiden, flere indholdsrige nyhedsbreve og bladet skal fortsat udvikles og forbedres. Seminar, årsmøde og julemøde skal være så interessante og kendte i miljøet, at der kommer endnu flere deltagere. Derudover er vores målsætning at forbedre vores trængte økonomi - i form af flere medlemmer, flere annoncer osv. Bestyrelsen indstiller derfor til indeværende årsmøde at godkende en kontingentstigning (se punkt 4).

AD 3) REGNSKAB 2009 OG BUDGET 2010

Da kasserer Erik Jegsen ikke var til stede fremlagde Martin Johnsen regnskabet 2009 og budgettet 2010. Regnskabet blev godkendt.

AD 4) FASTLÆGGELSE AF KONTINGENT

Bestyrelsen foreslog en kontingentstigning på flg.: Menigt medlem fra 250 kr. til 300 kr. og institutionsmedlemskab fra 500 kr. til 600 kr. Dette blev ikke vedtaget. Det blev i stedet foreslået, at stigningen skulle være: Menigt medlem fra 250 kr. til 400 kr. og institutionsmedlemskab fra 500 kr. til 800 kr. 14 stemte for, 6 stemte ikke. Kontingentstigningen fra 2011 blev vedtaget.

AD 5) INDKOMNE FORSLAG

Der var ingen indkomne forslag.

AD 6) VALG AF BESTYRELSE

Flg. var på valg: Erik Jegsen, Jesper Nielsen, Jacob Steensen og Dieter Toftkjær Sørensen.

Alle genopstillede og blev genvalgt.

Flg. var ikke på valg: Rasmus Simonsen, Mads Brodersen og Martin Johnsen.

AD 7) VALG AF SUPPLEANT

Til suppleantposten opstillede to medlemmer: Kamille Rohde og Rasmus Frederiksen.

Begge blev valgt.

AD 8) VALG AF REVISORER

Dan Pantton og Jannie Nielsen genopstillede. Begge blev genvalgt.

9) EVENTUELT

Under eventuelt drøftede de tilstedeværende flere forskellige ting og aktiviteter. Der kom ideer til indhold

på hjemmeside, nyhedsbrev, ideer til temanummer, næste årsmøde, andre foreningsaktiviteter m.m. I nedstående refereres kort nogle af ideerne:

Forslag til næste års seminar:

- Gerne lidt praktisk, gerne nye tiltag som f.eks. Lomber Jack aktiviteter som i år
- Familiefriluftsliv
- Noget med personlig udvikling, teambuilding, grænsesøgning
- Det kommercielle friluftsliv
- Friluftsliv som læringsarena (marginalgrupper)
- Det ikke-nordiske friluftsliv – det moderne adrenalin-kickende friluftsliv
- Natur/park/kultur forvaltning
- Seminar om foreningens fremtid – hvor er vi på vej hen, vores rolle?
- Friluftsliv i fremtiden - år 2200?
- Friluftsliv/vejleder i kommunalt regi.
- Hvad er den rigtige friluftslivspædagogik?
- Friluftsliv og sundhed.

Andre aktiviteter i foreningen:

- ture for medlemmer
- udbredelse af friluftskorpsets koncept på landsplan?

Indhold til nyhedsbrev/hjemmeside:

- stillingsopslag
- nye diskussioner i dansk friluftsliv
- Ny litteratur
- opgaveopdateringer
- aktivitets/turkalender
- nye aktiviteter i aktivitetsbanken.

Logo:

Klistermærker til bilen:

Kan downloades fra hjemmesiden til individuel brug – tryk på kaffekop, t-shirts og meget mere.

Efter endt debat og iderigdom takkede dirigent Terkel Berg-Sørensen for god ro og orden. Bestyrelsen takker endnu engang fremmødte medlemmer for bidrag, ideer, sparring og konstruktiv dialog på årsmødet. Dejligt at se nye ansigter fra både Danmark og Norge.

Regnskab 2009 og budget 2010 kan ses på foreningens hjemmeside.

Friluftskonference – Muligheder og begrænsninger for friluftsliv

Sletten den 8. og 9. juni 2011

Institut for Idræt og Biomekanik ved Syddansk Universitet arrangerer den 8. og 9. juni 2011 en friluftskonference med fokus på »Muligheder og begrænsninger for friluftsliv«. Konferencen afholdes på FDF's Friluftscenter Sletten, ved Silkeborg.

Konferencen henvender sig både til forskere, forvaltere, politikere, organisationer, naturvejledere, undervisere og andre, der beskæftiger sig med eller har interesse i temaet.

Konferencen bygger på den opfattelse, at begrænsninger og muligheder for friluftsliv knytter sig til mange og komplekse forhold. Intentionen er derfor at skabe et mødested, hvor forskere, organisationer, institutioner, formidlere og andre skal få mulighed for at formidle, diskutere og udveksle viden og erfaringer knyttet til temaet.

Bjørn Tordsson, Henning Eichberg, Ole Martin Højstad, Peter Bentsen, Jasper Shipperin og Søren Andkjær vil sammen med 10 -12 andre oplægsholdere præsentere resultater, erfaringer og refleksioner knyttet til temaet . Desuden vil der blive afholdt mere praktisk rettede workshops.

Endeligt program og tilmeldingsmulighed bliver lagt ud på SDU`s hjemmeside i november (søgeord: Muligheder og begrænsninger for friluftsliv).

Friluftskonferencens hjemmeside: www.sdu.dk/friluftskonference

Yderligere information:

Jakob Haahr, Ph.d.-studerende, Institut for Idræt og Biomekanik, jhaahr@health.sdu.dk

Konferencen arrangeres med støtte fra Friluftsrådet. Dansk Friluftsliv - forum for natur- og friluftsliv står for erfaringsopsamling og formidling af konferencens resultater.

OUTDOOR-PÆDAGOGUDDANNELSEN

INGEN DANS PÅ MÆLKEBØTTER AT VÆRE OUTDOORPÆDAGOG

*Af Jeanette Svendsen, Via UC,
Pædagoguddannelsen i Gedved,
jesv@viauc.dk*

VIA vil være den vigtigste aktør indenfor outdoorpædagogik. Derfor skal nyt program kortlægge viden og kvalificere området. - Og den formelle opbakning er tiltrængt, for det kan være op ad bakke, at være i outdoorpædagogikens vandre-skø.

Udstoppede hættemåger og gråspurve byder indenfor i foyeren på Barrit Skole. Fuglene sidder vingede ved vingene i store glasmontere og holder de andre fugle og pattedyr med selskab, alt imens de med klare, sorte glasøjne kigger på de legende børn.

»Er det ikke bare vildt mærkeligt at trække alle de døde dyr ind i skolen, når de levende er lige udenfor«. Lone Drescher stiller spørgsmålet, mens hun viser rundt på den lille oplandsskole udenfor Juelsminde, der er rammen for hendes anden praktik. Hun er pædagogstuderende på Outdoorlinjen på Pædagoguddannelsen i Gedved og arbejder i denne praktik med indskolingsbørn - både i 0. klassens undervisning og i den efterfølgende SFO-tid. Hun oplever, at børnenes læring og trivsel bliver styrket, når hverdagens skoleopgaver flyttes ud i naturen. Men det er svært at overbevise kolleger og forældre om, at skovens muligheder kan erstatte klasseværelsets kendte rammer og rutiner.

EN HÅNDSRÆKNING TIL UDERUMMETS AKTØRER

Lone Drescher er derfor positiv overfor det tværfaglige initiativ i VIA, der på sigt kan føre til et egentligt videnscenter for outdoorpædagogik. Det såkaldte program skal kortlægge, samle og systematisere den viden om outdoor-området, som allerede findes på uddannelsesstederne og ude i praksis, hvor grøftekanterne udforskes, og hvor mus er levende dyr og ikke et vedhæng til computeren. Og målet er at styrke pædagogers og læreres brug af uderummet. »Jeg føler mig ikke altid rustet til at tage diskussionerne og fremføre de gode argumenter, når det gælder børnenes udbytte af udelivet«, forklarer Lone Drescher og understreger, at hun er overbevist om, at formelle undersøgelser og konkrete tal er det skyts, hun har brug for, for at flytte opmærksomheden mod den skov og det vandløb, der ligger lige udenfor skolens dør.

SKOVENS LÆRINGSRUM

»Når vi går i skoven med børnene falder stressniveauet«, forklarer Lone Drescher. »Her er højt til loftet og plads til at røre sig - og derfor er der slet ikke alle de konflikter, vi ellers oplever«. I klasselokalet bruger hun megen tid på en bestemt gruppe af børn, der har svært ved at modtage læring. Men i skoven er de mere til stede og vågne i forhold til at modtage beskeder, forklarer hun. »Børnene kan være fordybede i meget længere tid, når vi udforsker skovbunden, end i klasseværelset, hvor kravet om at sidde stille på stolen kræver hele barnets opmærksomhed«. Naturen

bliver også ramme for at skabe nye relationer mellem børnene. »Jeg oplever, at børn som ellers ikke søger hinanden gør det her - med et vandhul eller små insekter som den fælles interesse«.

Når børnene er med i skoven får de brugt deres krop og øvet deres motorik - og så får de lov at sanse verden, som den er, fortæller Lone Drescher. »Børnene får verden ind under huden og den gør noget ved os. Ude i naturen er alt jo levende - og børnene lærer respekten for den - f.eks. for smådyrene, der altid sættes tilbage, hvor vi tog dem«.

INKLUDERENDE UDELIV

Målet for Lone Drescher er at trække den læring, der lykkes i naturen, med hjem i klasseværelset. Ja, faktisk drømmer hun om at flytte klasseværelset helt ud i skoven. Men det er ikke en let opgave at overbevise kolleger og ledelse om, at læring og trivsel kan optimeres ved at flytte udendørs. Der er mange modargumenter om dårligt vejr, snavset tøj og alt for megen planlægning. Dertil kommer skeptiske forældre, der ikke nødvendigvis tror på, at matematikken kan læres ved at samle grankogler og bruge agern og bog som primitiv lommeregner, når plusstykkerne skal regnes.

I den aktuelle praktik får Lone Drescher ofte rollen som den, der trækker de urolige børn med forstyrrende adfærd væk fra fællesskabet. Hun synes, det er tankevækkende, at den rolle ofte bliver næsten overflødig, når hun er ude med børnene - og den viden forsøger hun at formidle videre. Til en forældresamtale senere samme dag planlægger hun at fortælle et foræl-

drepar, hvordan deres barn positivt forandrer adfærd, når han er med i skoven.

MED RYGSÆKKEN FULD AF IDEER OG VÆRKTØJER

Det er pædagoguddannelsen i Gedved, der har udviklet og udbyder den outdoor-linje, der klæder Lone Drescher på til det pædagogiske udeliv. I uddannelsen er der fokus på de studerendes praktiske færdigheder og deres mod til at gå foran. »En outdoorpædagog skal have indlevelsesevne og være en autentisk rollemodel. Det betyder, at hun skal have lyst og engagement i forhold til at vise naturen frem. Hun skal have mærket den på egen krop og vide, hvordan man håndterer en kano og tænder et bål«, fortæller Lone Drescher.

Hun har mødt engagerede undervisere med en klar holdning til outdoorpædagogik på uddannelsen i

Gedved, og uddannelsens tovholder Lis Reinholdt er netop en af programmedarbejderne i det nye program for Outdoorpædagogik. Det er Lone Drescher glad for - for hun har en række konkrete forslag til, hvad programmet kan tage fat på. »På en skala fra ét til ti, vurderer jeg behovet for fysiske aktiviteter i uderummet til ti! - derfor skal vi have hjælp til at dokumentere den gavnlige effekt af børns udeliv«. Hun foreslår også en erfaringsbank og konsulentbistand til skoler og institutioner som et oplagt tiltag.

”MEN DET ER LIDT OP AD BAKKE”

Midt på oplandsskolens asfalterede skolegård vidner en bålhytte om de gode intentioner. Og fra undervisningen og sin første praktik i en naturbørnehave har Lone Drescher masser af erfaring med at bruge bålet som pædagogisk værktøj. »I

fællesskab med børnene kunne jeg skabe en hel arbejdsproces. De hjalp med at handle ind, snitte grøntsager, tænde bål og røre i suppe - og de var utrolig stolte, når de serverede for deres kammerater. Oplevelserne med naturen skabte en fællesskabsfølelse i gruppen og en fælles historie, som vi tit vendte tilbage til«, fortæller hun. Hun vil gerne omsætte de gode erfaringer med bålaktiviteter i SFO'en på Barrit skole - men grønne glasskår i bålhytten afslører, at det mere er de lokale unge end SFO børnene, der aktuelt får glæde af bålhyttens læ for den skarpe forårsblæst.

Læs mere om Outdoorpædagoguddannelsen på Via UC pædagoguddannelsen i Gedved.

www2.viauc.dk/paedagog/outdoor/sider/outdoorpaedagog.aspx

*Kontaktperson: Lise Reinholdt
Kjeldsen, lre@viauc.dk*

FRILUFTSLIVSUDDANNELSEN

*Af Ingvar Haubjerg Nielsen, lærer,
Den Frie Lærerskole i Ollerup, na-
turviser@gmail.com*

HVAD ER FRILUFTSLIV I LÆRERUDDANNELSEN?

Friluftsliv som liniefag i læreruddannelsen på Den frie Lærerskole er et selvstændigt fag, og ikke en form for idræt eller naturfag. Vi fokuserer på at uddanne lærere, der kan arbejde med friluftsliv ude i de frie skoler, primært i friskoler og på efterskoler og højskoler. Derfor er det vigtigt for os at arbejde med friluftsliv på en sådan måde, at det klæder de studerende godt på til at arbejde som lærere ude i skolerne, hvad enten skolen har friluftsliv som et fag eller anvender friluftsliv som en pædagogisk metode i forskellige sammenhænge. Det gør vi ved at uddanne de studerende til at kunne planlægge, lede og evaluere friluftslivsture ude i den danske natur året rundt - samt ikke mindst ved at uddanne dem til at planlægge, lede og evaluere friluftsliv i nærmiljøet, da en stor del af friluftslivstimerne på skolerne faktisk foregår netop i nærmiljøet omkring skolen, inden for en tidsramme af et par timer.

I begge tilfælde uddanner vi folk til at kunne etablere en komfortzone ude i det fri året rundt: En zone hvor man kan få tilfredsstillet sine basale behov for ly og læ, varm mad og drikke, wc og hygiejne (svarende til en lejrplads) og som fungerer som centrum eller base for aktiviteterne. Ud fra og udenom dette centrum skal man så kunne sætte en række forskellige aktiviteter i gang, i det man kunne

kalde for aktivitetszonen. Kernen i vores form for friluftsliv er altså at kunne lave pædagogisk friluftsliv i en komfortzone og i en aktivitetszone i forskellige former for natur og med forskellige målgrupper året rundt.

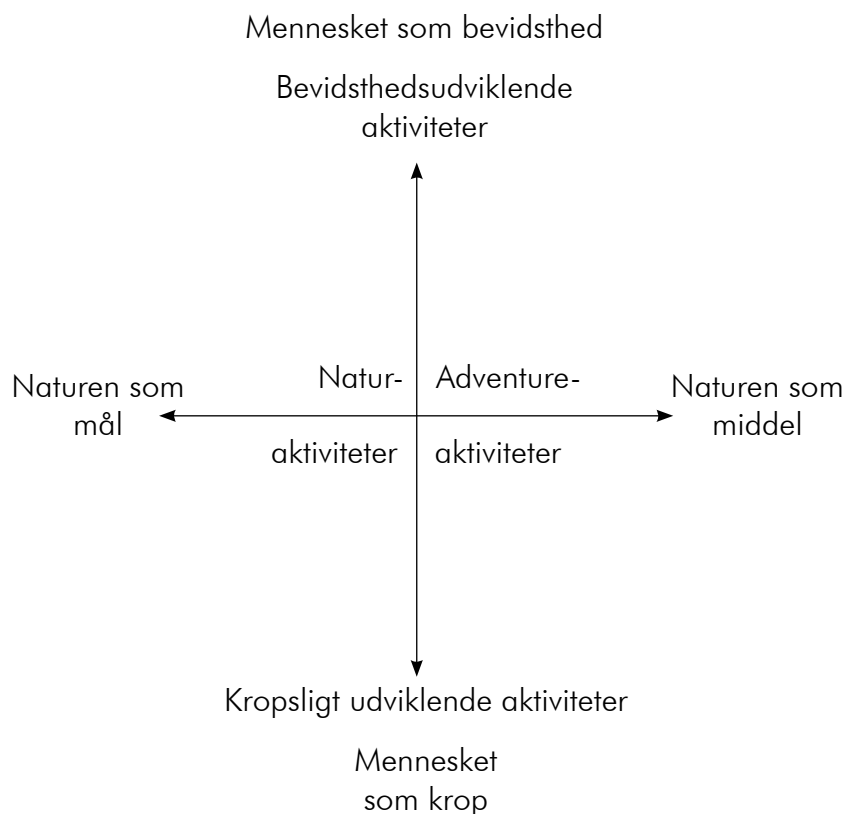
AKTIVITETER I DET PÆDAGOGISKE FRILUFTSLIV

Med hensyn til aktiviteter, så har jeg lavet en model (se herunder) der illustrerer vores arbejde med fire forskellige hovedtyper af aktiviteter i friluftsliv. I friluftslivsfaget arbejder vi med mennesker i naturen, derfor består modellen af to akser eller dimensioner: En vandret natur-akse og en lodret menneske-akse.

Begge akser skal forstås som spændingsfelter mellem to yderpoler: natur-aksen strækker sig fra en pol eller position der ser naturen alene

som middel eller ramme for aktiviteter over til den modsatte position, der ser naturen som et mål i sig selv for aktiviteter. Tilsvarende strækker menneskeaksen sig fra en position der ser mennesket som primært krop til den modsatte position, der ser mennesket som primært bevidsthed. I det rum som de to akser i aktivitetskompasset danner, har jeg så placeret fire hovedtyper af aktiviteter, ud fra hvordan man arbejder med mennesker og med naturen i hver hovedtype af aktiviteter.

Modellen skal således vise mangfoldigheden af aktiviteter i det pædagogiske friluftsliv - og inspirere til at lave friluftsliv på en sådan måde, at de forskellige former for aktiviteter er ligeværdige og tilsammen kan skabe en afbalanceret friluftslivsundervisning, der stimulerer

og udvikler mennesker hele vejen rundt (såvel kropsligt som bevidsthedsmæssigt) og bruger naturen i hele dens spændvidde (både som mål og som middel).

HVORDAN BRUGER VI AKTIVITETSKOMPASSET I LINIEFAGET?

Når vi laver forløb i friluftsliv i nærmiljøet, og når vi tager på overnatningsture er det målet, at vi i hvert forløb og på hver tur arbejder med alle fire typer af aktiviteter, at vi kommer hele kompasset rundt, så at sige. Indenfor hver hovedtype af aktiviteter er der to obligatoriske aktiviteter, som alle friluftslivsstuderende skal lære at beherske i løbet af uddannelsen. Herudover er der mulighed for at afprøve og udvikle andre aktiviteter i forløbene. Med obligatorisk menes, at hver enkelt studerende skal kunne lave disse aktivitetstyper på en professionel måde med en eller anden målgruppe: små børn, mellemstore børn, efterskoleelever, højskoleelever, foreningsmedlemmer, pensionister, kontorfolk eller hvad man nu måtte vælge.

De obligatoriske aktiviteter i friluftslivslæreruddannelsen er:

Adventureaktiviteter: (Naturen er et middel til fysisk og psykisk udfordring)

- adventurebaner (baner lavet med reb, rafter og lignende igennem et mindre område)
- adventureløb (deltagerne bevæger sig igennem et større område mens de løser opgaver).

Naturaktiviteter: (Naturen er i sig selv et mål for oplevelse og læring)

- naturoplevelser i nærmiljøet og på ture året rundt
- finde spiselige vækster i naturen året rundt.

Bevidsthedsudviklende aktiviteter: (Fokus på at udvikle mennesket som bevidsthed)

- træning af sociale færdigheder (som tillidsøvelser, teambuilding, konflikthåndtering, lege)
- træning af mentale færdigheder (som opmærksomhed, hukommelse, kreativitet, udeskole).

Kropsligt udviklende aktiviteter: (Fokus på at udvikle menneskets krop og sundhed)

- motion i naturen (som vandring, løb og cykling i naturen året rundt)
- sundhed i naturen (som sund mad, afstressning og rekreation).

HVORFOR SKAL MAN KUNNE UNDERVISE I 4 TYPER AF AKTIVITETER?

Ideen med at skulle kunne lave aktiviteter indenfor alle fire hovedtyper er primært at uddanne friluftslivslærere, der kan arbejde med mangfoldigheden og spændvidden af det danske friluftsliv, og herigennem give dem de kommer til at arbejde med mulighed for at opleve såvel egne styrker som svagheder indenfor de forskellige typer af aktiviteter: Alle kan glæde sig over nogle styrker, og alle kan arbejde med nogle udfordringer.

De obligatoriske i vores form for friluftslivsuddannelse er altså ikke, at alle skal kunne undervise i udvalgte aktiviteter (som havkajak eller træklatring), men at alle skal kunne undervise i fire typer af aktiviteter. På den måde er det muligt for folk med forskellige interesser og kompetencer at vælge liniefaget og at mødes i en ligeværdig samtale om det pædagogiske friluftslivskvaliteter og muligheder ude i skolerne. Det gør det også muligt for os at få alle de studerende op på et

professionelt niveau, hvor de kan tage det pædagogiske ansvar (ikke mindst for sikkerheden) for de aktiviteter de vælger at lave med deres målgruppe.

Det er også vigtigt for os at fokusere på aktiviteter, der kan bruges såvel i nærmiljøet som på ture, og som kan bruges i en bred vifte af skoleformer uanset økonomi og geografisk placering.

FRILUFTSLIV ER IKKE KUN AKTIVITETER...

Det at lave aktiviteter skal i vores form for friluftsliv balanceres med det at reflektere over sine oplevelser og erfaringer: Aktivitet skal balanceres med refleksivitet. Refleksivitet betyder, at vi i undervisningen sætter tid af til at den enkelte, teamet eller hele holdet kan sætte sig ned og bearbejde de indtryk, man har fået igennem aktiviteterne. Meningen med det er at få bevidstgjort og sat ord på nogle af alle de sanseindtryk, følelser og tanker som det at være aktive i naturen sammen med andre mennesker har skabt i os. På den måde fremmer vi læringen, udviklingen og fællesskabet hos de mennesker vi arbejder med ude i naturen.

FRILUFTSLIVS- UDDANNELSEN.DK

Friluftslivsuddannelsen på Den frie Lærerskole har sit eget websted: www.friluftslivsuddannelsen.dk, hvor man kan læse mere om, hvordan vi arbejder med friluftsliv i læreruddannelsen. Her ligger der blandt andet inspiration til aktiviteter, til at finde spiselige vækster i naturen året rundt og til turplanlægning.

NORDISK FRILUFTSLIV - ET UNIKT STUDIETILBUD

*Af Søren Andkjær, lektor,
Ph.d., Syddansk Universitet,
sandkjaer@health.sdu.dk*

Nordisk Friluftsliv er navnet på et særligt studietilbud som sætter fokus på friluftsliv i de nordiske lande og som giver mulighed for praktisk og teoretisk fordybelse i friluftsliv i et helt studieår. Studiet er blevet til i et unikt samarbejde mellem seks nordiske universiteter og indgår som en del af Nordplus samarbejdet og det nordiske netværk om friluftsliv. De deltagende uddannelses-institutioner i netværket om Nordisk Friluftsliv er: København Universitet og Syddansk Universitet (Danmark), Göteborg Universitet og Stockholms Universitet (Sverige), Høgskolen i Telemark (Norge) og Iceland University of Education (Island).

Studiet giver praktisk såvel som teoretisk kompetence indenfor formidling af friluftsliv i Norden. Herudover byder studiet på fantastiske oplevelser med natur og friluftsliv i de nordiske lande samt mulighed for opbygning af et nordisk netværk af venner og friluftskontakter.

Den grundlæggende ide bag studiet er at undersøge, tematisere og formidle friluftsliv i Norden som en særlig tradition eller kulturform.

Centrale spørgsmål og problemfelter er flg.:

- Hvad er det særlige ved friluftsliv i Norden?
- Hvilke forskelle og ligheder er der mellem de enkelte lande i Norden?
- Kan man overhovedet tale om en særlig tradition og kultur?

Det grundlæggende metodiske og teoretiske perspektiv er kulturanalysen og det komparative perspektiv, hvor det netop handler om at fokusere på forskelle og ligheder, og hvor målet er at blive klogere på egen kultur såvel som på andres. Der indgår således også et komparativt perspektiv på friluftsliv i Norden sammenlignet med friluftsliv i fx den engelsksprogede del af verden.

Studiet tager udgangspunkt i praktisk-pædagogiske og teoretiske perspektiver på friluftsliv i Norden. Ligheder og forskelle mellem de nordiske lande i forbindelse med deltagelse, udøvelse og formidling af friluftsliv bliver synliggjort, tematiseret og problematiseret.

Studiet er både praktisk og teoretisk og netop koblingen mellem teori og praksis er meget central. De praktiske dele af studiet handler bl.a. om havkajak, smakkesejlads, fjeldvandring, langtursskøjtning på is, friluftsliv i vinterfjeldet med ski. Den teoretiske del omhandler bl.a. historiske, politiske, forvaltningsmæssige, sociologiske og pædagogiske forhold i relation til de enkelte landes friluftsliv.

Nordisk Friluftsliv har været gennemført syv år med stadigt stigende studentertal. Igennem de sidste to studieår har studentertallet været relativt konstant på 28 – 30, hvilket er det maksimale optag.

I selve studieforløbet er de studerende tæt sammen i høj-intensive studieforløb på typisk 2-3 uger. Hvert studiemodul efterfølges af en periode med selvstudie, udarbejdelse af eksamensopgaver samt forberedelse til næste studiemodul.

Studiet er samlet set et 1-årigt studietilbud på bachelorniveau, svarende til 60 ECTS. og består af fire moduler, hvor det fjerde modul er udarbejdelse af bachelorprojekt. Det er muligt at følge dele af studiet - 15, 30 eller 45 ECTS - og studiet er åbent for studerende fra alle studieretninger.

Studiet retter sig mod nordiske studerende med interesse i praktiske og teoretiske aspekter af friluftsliv og med to års grunduddannelse på universitetsniveau i idræt, friluftsliv eller andre studieretninger.

De overordnede mål for studiet er følgende:

- at den studerende erhverver sig praktisk-pædagogiske kompetencer indenfor udvalgte grene af Nordens friluftsliv
- at den studerende får kendskab til historiske, politiske, forvaltningsmæssige, sociologiske og pædagogiske forhold som har betydning for friluftsliv i Norden.
- At den studerende får kendskab til kulturanalytiske perspektiver på friluftsliv og kompetencer til at kunne diskutere friluftslivstraditioner og udviklingstrends i de enkelte nordiske lande i et komparativt perspektiv
- at den studerende udvikler kompetencer indenfor risikovurdering og risikohåndtering i relation til ansvar for egen og gruppers sikkerhed.

Her kommer en – kort – oversigt over de enkelte moduler:

FRILUFTSLIV I DANMARK OG PÅ ISLAND – TREND OG TRADITION. KYST, KULTURLANDSKAB OG FJELD

Efter kurset kan den studerende:

- planlægge, organisere og formidle kystfriluftsliv med brug af enten havkajak eller sejljolle
- planlægge, organisere og formidle friluftsliv på fjeldet
- diskutere og anvende udvalgte elementer af moderne friluftsliv i en pædagogisk kontekst eksempelvis Adventureracing
- analysere praktisk friluftsliv ud fra pædagogiske perspektiver
- analysere og diskutere deltagermønstre, natursyn samt politik og forvaltning i friluftslivet
- diskutere trends og traditioner i friluftsliv i Danmark og på Island i et historisk og kulturanalytisk perspektiv.

FRILUFTSLIV I SVERIGE – TREND OG TRADITION. SKOV OG IS

Efter kurset kan den studerende:

- planlægge, organisere og formidle friluftsliv på is
- planlægge, organisere og formidle traditionelt svensk friluftsliv i skoven
- analysere og vurdere begrænsninger og muligheder for friluftsliv i bynære områder.
- diskutere og anvende politik og forvaltning i relation til svensk friluftsliv
- analysere og vurdere trends og traditioner i svensk friluftsliv ud fra et historisk og kulturanalytisk perspektiv
- diskutere og anvende udendørspædagogiske begreber og metoder

FRILUFTSLIV I NORGE – TREND OG TRADISJON. VINTERFJELD OG VINTERSKOV

Målet med emnet er å gi studentene en introduksjon til vinterfriluftslivet i skogen og på fjellet. Studentene skal opparbeide grunnleggende ferdigheter og kunnskaper innen vinterfriluftsliv

Målet med emnet er å gi studentene en introduksjon til vinterfriluftslivet i skogen og på fjellet.

Etter gjennomført modul har studenten:

- Opparbeidet grunnleggende ferdigheter og kunnskaper innen vinterfriluftsliv.
- Utviklet nødvendige basisferdigheter innen vinterfriluftsliv, og jobbet selvstendig med å utvikle egen kompetanse, stille krav til og vurdere denne.
- Kunnskap om norsk friluftslivshistorie og utvikling, forvaltning og politikk, friluftslivspedagogikk og friluftsliv i et helseperspektiv.

Det generelle adgangskrav til studiet er 2 års grunduddannelse på universitetsniveau i idræt, friluftsliv eller andre studieretninger. Studerende med mellemlange videregående uddannelser (fx. professionsbachelor), eller studerende der ikke ved ansøgningstidspunktet er indskrevet ved en uddannelsesinstitution skal ansøge om optagelse via Tompladsordningen. I den forbindelse skal der ansøges om dispensation for optagelse hos Studienævnet for Idræt (SDU).

Optagelse foregår via fælles ansøgningsskema og motiveret ansøgning. Link til ansøgningsproceduren fås ved henvendelse til Nordisk Friluftslivs fælles studiekoordinator på SDU Jan Arvidsen (jarvidsen@health.sdu.dk). Ansøgningsfrist er 15 maj.

FRILUFTSLIV PÅ PAUL PETERSENS IDRÆTSINSTITUT

Af Anette Bundgaard, leder på Paul Petersens Idrætsinstitut, anette@paulpetersen.dk og Jakob Bak Pedersen, koordinator for friluftsvejlederuddannelsen på Paul Petersens Idrætsinstitut, jackethesnake@yahoo.dk

UDDANNELSENS HISTORIE OG RØDDER

P.P. har eksisteret siden 1878, og har dermed en lang historisk baggrund. Her er få historiske nedslag, som blandt andet danner grundlaget for uddannelsen i dag. Det har altid været P.P.'s kendetegn, at det er en meget praktisk orienteret uddannelse med stort fokus på formidling. Dette kendetegn er også gældende i dag. Sammen med refleksion og situationsbestemt læring giver dette et læringsgrundlag som, sammenholdt med tilgængelig teori, bidrager til den studerendes viden indenfor friluftsliv.

Et eksempel på den kobling der eksisterer mellem historie og nytænkning på instituttet er, at man fra uddannelsens start selv producerede sine lærebøger af den simple grund at sådanne ikke fandtes på dansk. Denne tradition kan i en vis forstand siges at være taget op til fornyet brug gennem anvendelse af logbog ikke mindst i forbindelse med refleksionsfasen.

P.P. er stadig i dag én uddannelse, men man har som studerende mulighed for at fordybe sig i enten idræts- eller friluftsområdet. Det vil sige, at uddannelsen i dag har udvidet med to specialiseringsretninger, og dette har givet uddannelsen mere volumen.

FRILUFTSVEJLEDER-LINJEN

I bestræbelserne på at opbygge en friluftsvejlederlinje har vi tilstræbt at ramme en uddannelsesstruktur, der især tilgodeser den praktiske vejleder og formidler af friluftsliv. At uddanne friluftsvejledere, der skal ud i fjeldet, på heden og ad åens løb og arbejde med de praktiske aspekter af vejledergerningen. Derfor har vi måtte træffe nogle valg og fravalg, da man ikke på ét år både kan opnå en stor tur-erfaring og et højt praktisk niveau og samtidig fordybe sig i teori på et højt akademisk niveau - dette lader sig ikke gøre.

Vi har forsøgt at skruer en uddannelsesstruktur sammen, hvor den studerende får en bred tilgang til det aktive og praktiske friluftsliv, og bliver en kompetent formidler. Vi forsøger den svære balancegang det er både, at inddrage certificeringer, eksamener og standarder, og hele tiden at bevare fokus på naturoplevelsen, bevægelsesglæde, legen og forankringen i TUREN. I bestræbelserne på at nå et højt egenfærdigheds- og formidlingsniveau bredt funderet, har den studerende rigtig mange konfrontationstimer med forskellige vejledere - vejlederne er med på tur som udfordrer, inspirator, observatør og som sikkerhedsgarant selvfølgelig.

UDDANNELSENS OPBYGNING

Optagelseskravene til studiet på P.P. står beskrevet på hjemmesiden www.paulpetersen.dk. Der er fire krav: man skal være fyldt 18 år, man skal som minimum have

9. kl. eksamen, man er udøvende indenfor friluftsliv, og man skal møde op til en personlig samtale. Derudover er det en fordel, at man har et bredt kendskab til friluftsliv, samt at man har stiftet bekendtskab med formidling.

Samtalen er et vigtigt led i bestræbelserne på at få en på alle måder nuanceret gruppe i spil. Derfor er der så stor spredning som muligt på alder, køn, og kompetencer - det kan spænde fra nogen uden uddannelse til den, der har læst Nordisk Friluftsliv, gået på Distrikt Højskolen i Bø eller har arbejdet i daginstitution i en årrække.

FAGFORDELING OG VÆGTNING

På både friluftsliv- og idrætslinjen udbydes der en række fællesfag: livredderprøve, førstehjælpskursus, fysiologi, grundtræning, projektfag, sundhed - leg og fysisk aktivitet, undervisning og kommunikation. Derudover udbydes der også specialiseringsfag for både friluftsliv- og idrætslinjen. På friluftslivlinjen er specialiseringsfagene: basis friluftsliv, kajak, kano, klatring, naturfag, tur- og telemarkski og værkstedsfag. Vi eksaminerer de studerende til instruktørexamen i kano (samrådets niveau plus tilføjelser), havkajak EPP3 og Instruktør 2 (DKF) og Norsk telemarkinstruktør (DNS).

Friluftsvejleder uddannelsen på P.P. er ikke en tilvalgs uddannelse, hvor den studerende selv vælger et speciale område - alle studerende skal bestå alle eksamener for at erhverve eksamensbeviset.

FOKUS I UDDANNELSEN

Kendetegnende for læringsarbejdet er, at praksis er omdrejningspunktet. Det vægtes altså højt, at den studerende opnår en praktisk forståelse af fagene på egenfærdigheds- og formidlingsområdet. Derfor ligger meget fokus på, om de studerende kan omsætte teoretisk viden til praksis. Dermed bliver teorien ofte koblet på den praksis der arbejdes med og ikke omvendt.

Uddannelsen har formuleret et uddannelsesmæssigt sigte, hvor der lægges vægt på, at give den studerende et øget egenfærdighedsformidlings- og sikkerhedsniveau, samt mulighed for en personlig udvikling og en nuanceret friluftsforståelse. Som lærergruppe bestræber vi os i den forbindelse på

at skabe en helhedsforståelse, så det der tænkes, siges, føles og gøres smelter sammen til en enhed. Heri ligger kernen i uddannelsen: helhedsoplevelsen skaber gode muligheder for læring, som den opstår gennem refleksion på flere niveauer via praksis og teori (tænkning, det verbale, fornemmelsen under udførelse samt den objektive handling). På en måde kan man sige at vi satser på at uddanne velkvalificerede håndværkere udi formidling af friluftslivet.

KARRIERE EFTER UDDANNELSEN

På P.P. italesætter vi jobmuligheder gennem projektarbejde og praktikophold hos aftagergrupper, og vi søger at inspirere de studerende

via karrierecoaching og oplæg fra eksterne oplægsholdere. De studerende bliver en del af et jobnetværk, og de hjælpes i gang med den proces det er at få, søge eller skabe sig et job.

DEVISE

Generelt tilstræber vi på P.P.'s friluft vejlederuddannelsen, at vi strukturerer uddannelse efter devisen:

»Det er en stor misforståelse at tro, at man ved, hvordan bær smager, hvis man ikke selv har plukket dem«

*Citat: Henry David Thoreau:
»Livet i skovene« (Walden)*

FAGLÆRT I FRILUFTSLIV

*Af Anders Bülow, uddannelseschef,
Skov & Landskab/Skovskolen,
andb@life.ku.dk*

Fra og med sommeren 2010 er det nu muligt at tage en faglært uddannelse inden for friluftsliv. Det sker ved at tage en erhvervsuddannelse som Skov- og Naturtekniker med speciale i naturformidling og friluftsliv. Uddannelsen varer tre år inklusive grundforløb på en teknisk skole, og er en vekseluddannelse mellem skoleophold på Skovskolen i Nødebo og praktikforløb hos en godkendt praktikvært.

Skov- og Naturtekniker uddannelsen er netop nydesignet og et af de helt nye specialer er »Naturformidling og friluftsliv«. Udgangspunktet for uddannelsen er et praktisk og aktivt liv med skov og natur. Uddannelsen er skræddersyet til

et arbejdsliv med både praktisk arbejde indenfor skov- og naturpleje samt opgaver inden for friluftsliv, oplevelsesøkonomi, naturskoler, naturcentre, friluftsfaciliteter og naturformidling. Ikke mindst offentlige virksomheder som Skov- og Naturstyrelsen er arbejdsgivere, som allerede i dag har en lang række medarbejdere der varetager de funktioner som denne uddannelse kvalificerer til. Ikke mindst fremtidens skovløbere skal være i stand til at gå på tværs af skovbrugsopgaver, naturplejeopgaver samt friluftsliv og formidlingsaktiviteter. Men også private skovdistrikter og kommunale forvaltninger arbejder aktivt med formidling og friluftsliv, og flere og flere af de praktiske jobs i skovsektoren vil i fremtiden have indhold af friluftsliv og formidling.

UDDANNELSENS OPBYGNING

Uddannelsen er en erhvervsuddannelse hvilket er en vekseluddannelse mellem skoleophold og praktikforløb hos en godkendt arbejdsgiver. Uddannelsen starter med et halvt års grundforløb på indgangen: »Dyr, planter og natur« på en teknisk skole. Herefter følger 2½ års hovedforløb fordelt på trin 1 (assistent niveau) og trin 2 (tekniker).

På trin 1 opnås de generelle færdigheder inden for skovbrug og naturpleje samt indledende arbejde med formidling og friluftsliv. På trin 2 specialiserer eleven sig på enten 'Skovbrug og Naturpleje', 'Biotop' og 'Vildtpleje' eller 'Naturformidling og Friluftsliv'. Praktikværten skal være godkendt til at eleven i praktikperioden netop kan arbejde

Foto: Faglært i Friluftsliv, Skovskolen

med de opgaver som relaterer sig til specialet.

Under hele hovedforløbet på 2½ år modtager eleven løn fra praktikvirksomheden.

FAG OG INDHOLD

Med en bred basis som Skov- og Naturtekniker fordyber eleven sig i specialet i tre hovedområder: Formidling, frilftsaktiviteter og frilftsfaciliteter /-håndværk.

Formidling rummer bredt de pædagogiske og formidlingsmæssige færdigheder med udgangspunkt i forskellige målgrupper. Eleven skal selvstændigt kunne planlægge og gennemføre et formidlingsforløb for en udvalgt målgruppe.

Frilftsaktiviteter rummer det aktivitetsorienterede frilftsliv med fokus på instruktion og sikkerhed. Frilftsfaciliteter rummer den håndværksmæssige del af frilftsliv fra husflid over naturlegepladser til bygning af frilftsfaciliteter.

AMU-KURSER I FRILFTSLIV

Med udgangspunkt i den nye erhvervsuddannelse som Skov- og Naturtekniker med speciale i naturformidling og frilftsliv kan hele uddannelsesindholdet nu også

tages som AMU-kurser udbudt af Skovskolen. Det er kurser på én til to ugers varighed med specifikke temaer som indhold. F.eks. kurser som: 'Naturskole- og naturcenter-virksomhed', 'Naturformidling', 'Frilftsliv og sikkerhed på vand', 'Natur, sundhed og fysisk aktivitet', 'Naturens spisekammer mv. I alt udbydes 16 ugers forskellige AMU kurser inden for frilftsliv og naturformidling. Dette er en unik ny uddannelsesmulighed inden for frilftsliv i Danmark.

SKOVSKOLEN I NØDEBO

Uddannelsen udbydes kun af Skovskolen i Nødebo under Københavns Universitet. Skovskolen udbyder generelt erhvervsrettet grund- og videreuddannelse til hele den grønne sektor, men med særlig fokus på Skov- og landskabsdrift og frilftsliv. Skovskolen ligger midt i Grib Skov på kanten af Esrum sø og råder over udsøgte faciliteter til frilftsliv. Bl.a. er et 20 ha stort skovområde under udvikling til et nationalt demonstrationsareal for frilftsfaciliteter. Skovskolen er i relation til frilftsliv også udbyder af naturvejlederuddannelsen,

frilftsvejlederuddannelsen og en Master i Frilftsliv.

Uddannelsen udbydes derfor i et miljø med mange andre uddannelsesaktiviteter inden for frilftsliv.

FREMTIDEN OG PERSPEKTIVERNE

Mange uddannelses tilbud inden for frilftsliv har gennem årene haft et pædagogisk og/eller idrætsligt udgangspunkt som fundament. Denne nye uddannelse har udgangspunkt i en håndværksmæssig uddannelses tradition. Med et fundament i skoven som arbejdsplads og den kulturarv der her følger med, vil det være de håndværksmæssige og kulturhistoriske traditioner fra skovbruget der her kommer til at udgøre fundamentet.

Vil det lykkes at uddanne håndværkere i frilftsliv?

For yderligere oplysninger om Skov- og Naturtekniker med speciale i naturformidling og frilftsliv, eller specifikke AMU kurser inden for frilftsliv henvises til Skovskolens hjemmeside på www.sl.ku.dk.

FRILUFTSVEJLEDERUDDANNELSEN

*Af Sune Steiniche Kjær,
lektor, Uddannelseskoordinator for
Friluftsvjeledeuruddannelsen i VIA
UC, ssk@viauc.dk*

Friluftsvjeledeuruddannelsen er en etårig fuldtids VVU (Videregående Voksen Uddannelse). Friluftsvjeledeuruddannelsen kan tages i VIA University College med udgangspunkt i Viborg og med aktiviteter bl.a. på Karpenhøj i Mols bjerge, eller på Skovskolen, i Nødebo under Københavns Universitet.

Uddannelsen består af seks moduler som tages på et år på fuldtid. I VIA UC kan man også tage uddannelsen på deltid, hvilket betyder at man i afgrænsede perioder på 6 eller 13 uger studerer i fuld tid, og man arbejder så i de mellemiggende perioder. På den måde tager man uddannelsen over 2-3 år, men går på studiet sammen med de fuldtidsstuderende.

Adgangskravene til friluftsvjeledeuruddannelsen er en relevant erhvervsuddannelse, grunduddannelse, gymnasial uddannelse eller lignende, samt to års relevant erhvervs erfaring.

Derudover kræves der en rimelig fysisk form til lands og til vands, da der er en række frilftsaktiviteter på friluftsvjeledeuruddannelsen, der kvalificerer til instruktørprøver i f.eks. kano, kajak og klatring. Der kan gives dispensation til f.eks. ordblinde, og det er muligt at få merit for f.eks. en kanoinstruktørekamen som følger kanosamrådets retningslinjer.

Der er mange ligheder men også enkelte forskelle mellem de to friluftsvjeledeuruddannelser, og følgende er en kort indholdsbeskri-

velse af friluftsvjeledeuruddannelsen i Viborg, hvor den største forskel nok beror på at modulerne på Sjælland i højere grad er integreret i hinanden end i Viborg.

Den typiske friluftsvjeledeur er ca. mellem 30 og 50 år og har børn og kører ca. en time til studiet. Der kan tit være tale om at det er et ønske om job og fagskifte som har ført til at tage denne uddannelse. Fælles for friluftsvjeledeurstuderende er en stor motivation og et stort drive for læring og udvikling indenfor formidling af friluftslivet.

Modul 1 og 2 foregår fra medio august og 13 uger frem og indeholder dels undervisning rettet mod brugerniveau i klatring og kajak, samt kanoinstruktøruddannelsen og efterfølgende eksamen. Dels indeholder disse moduler en generel frilftsintroduktion til basisfrilftsliv, orientering, turplanlægning, fjeldtur til Norge, frilftsformidling.

Eksamen i modul 1 er en formidlingseksamen på et døgn rundt om Hald Sø, hvor de studerende i grupper har hver deres område som de skal formidle for resten af holdet, på alle tænkelige måder, det være sig med f.eks. et kultur-, historie-, aktivitetsmæssigt, naturmæssigt fokus.

Eksamen i modul 2 er en studentermappe som skal besvares. Studentermappen som er et centralt omdrejningspunkt i de forskellige moduler med fokus på at stille skarpt på den kritiske selvrefleksion. Hvordan bliver vi hver især gode til at videregive vores viden, færdigheder og kompetencer på en måde som ikke bare er en reproduktion af den læringskontekst vi

selv lærte det i, men målrettet den målgruppe og det læringsfokus som man som friluftsvjeledeur skal arbejde med, efter uddannelsen.

Studentermappen lægges også ind på intranettet, således at hele holdet kan drage fordel af de refleksioner som holdet som en helhed har gjort sig, foruden en række formidlingsoplæg og aktivitetsforslag som samlet set giver den enkelte friluftsvjeledeurstuderende en rigtig god værktøjskasse når uddannelsen er færdig.

Modul tre går fra midt i november og frem til jul og har fokus på at den studerende udvikler evne til at analysere og reflektere over bl.a. frilftspolitik, naturforvaltning, natursyn, pædagogik og frilftstraditioner. Modulet afsluttes med en mundtlig pædagogikeksamen

Modul 4 er et valgfagsmodul hvor man kan vælge mellem Frilftsliv og håndværk, sociale relationer og processer i frilftsliv, samt vinterfrilftsliv. Mens de to førstnævnte moduler foregår i Danmark indebærer vinterfrilftslivet 2 gange 10dages ophold i Bø, med fokus på at den enkelte studerende bliver i stand til at tage andre med på en overnatningstur i snehule o. lign. Deltagerne på dette forløb får ansvaret for (støttet af undertegnede) at planlægge og gennemføre en uge i vinterfrilftsliv for de andre studerende, indeholdende skilege-landskab, overnatningstur i vinterskoven og snehulestur på højsfjeldet. Undervejs i denne uge forsøges ligeledes at integrere de øvrige valgfag, således at alle studerende får kendskab til teamudvikling og til håndværksmæssige muligheder i vinterfrilftslivet.

Modul 5 er en fordybelse som enten kajak-, eller klatreinstruktør, eller en fordybelse af det valgfag man har valgt tidligere. Modulet læses sideløbende med modul 6 fra medio marts til medio juni.

Modul 6 er et afgangsprøve hvor formålet er at kvalificere den studerende til at identificere, reflektere og analysere en tværfaglig problemstilling med relevans for natur og friluftsliv og angive forslag til løsninger og handlemuligheder gennem anvendelse af teorier og metoder.

Friluftsvjejderuddannelsens overordnede mål defineres ud fra tre søjler, vedrørende Viden, Færdigheder og Kompetencer.

(Se nederst på siden). Som følge af disse formål indeholder friluftsvjejderuddannelsen dels en række praktiske friluftsansatiteter og dels en række teoretiske felter som sigter mod at give den færdiguddannede friluftsvjejder mulighed for at kunne arbejde indenfor en række forskellige jobområder. Rent jobmæssigt er det også en stor udfordring at der ikke er mange skræddersyede friluftsvjejderstillinger i forhold til naturvjejderjobs. Det betyder at friluftsvjejderuddannelsen også handler om at forsøge at skabe sit eget job, bl.a. via netværk på det enkelte hold, netværk via uddannelsen og eksterne netværk. Sidstnævnte kan f.eks. ske gennem nogle af de praksisforløb som ud-

dannelsen indeholder. Mens det i starten har været ganske vanskeligt at skabe sit eget friluftsvjejderjob, hvis ikke man som typisk uddannet lærer eller pædagog skulle tilbage til sit eget job, har der de seneste år været et stigende antal jobs i bl.a. det kommunale og i naturstyrelsen. Der er også jobmuligheder indenfor en række outdoor-firmer. Dermed har en stigende andel friluftsvjejdere fået jobs der ligger indenfor de kvalifikationer de opnår på friluftsvjejderuddannelsen.

Se mere information om friluftsvjejderuddannelserne i Danmark på www.ifi.ku.dk/uddannelser/evu/friluftsvjejder/ eller www.viauc.dk/friluftsvjejder

Viden	Færdigheder	Kompetencer
At de studerende opnår indsigt i friluftsvjejdningens praksis og teori Demonstrere indsigt i udvalgte discipliner, metodikker, metoder, teorier og begreber i relation til natur og friluftsliv Viden om natur og friluftslivs placering i en historisk, kulturel, kropslig og samfundsmæssig sammenhæng	At de studerende opnår teoretiske, pædagogiske og praktiske færdigheder til at varetage og udvikle friluftsvjejdning under skiftende vilkår og i forskellige sammenhænge Færdigheder i at planlægge, organisere og gennemføre arbejdsopgaver inden for natur og friluftsliv At de studerendes personlige og faglige færdigheder fremmes gennem selvstændigt arbejde med uddannelsens indhold og gennem deltagelse i forskellige arbejds- og samarbejdsformer	Kunne samarbejde i projekt- og tværfagligt udviklingsarbejde indenfor natur og friluftsliv At udvikle den studerendes kompetencer til at varetage rådgivende funktioner og medvirke til systematisk udvikling, dokumentation og evaluering af friluftsansatiteter Beskrive, formulere og formidle problemstillinger og handlemuligheder inden for Friluftsliv Foretage analyser af erhvervs- og professionsrelaterede problemstillinger samt reflektere over egen praksis i arbejdet med natur og friluftsliv Handle ud fra pædagogiske og didaktiske vurderinger Indgå i ledelsesteam med personer inden for eget fagområde

NATURVEJLEDERUDDANNELSEN

EN EFTERUDDANNELSE FOR PERSONER I JOB INDENFOR FELTET NATURFORMIDLING

Af Mette Aaskov Knudsen, projektleder, Skov & Landskab, KU, mek@life.ku.dk

HISTORIEN BAG EFTERUDDANNELSEN

Naturvejlederordningen og dermed også naturvejlederuddannelsen har nu eksisteret gennem 20 år, og i den tid har knap 400 mennesker gennemgået efteruddannelsen som naturvejleder.

I den tid, der er gået, er kursusindhold og kursusforløb løbende blevet ændret og tilpasset den aktuelle dagsorden, der har været på natur- og miljøområdet.

I slutningen af 80'erne og op gennem 90'erne var miljøformidling

og bæredygtig udvikling centrale begreber. Disse var især sat på dagsordenen af Rio-konferencen i 1992, hvor Brundtland-rapporten satte gang i hele bølgen med Agenda 21 og bæredygtighedsbegrebet.

Dette afspejlede sig kort efter i Naturvejlederuddannelsen, der tog formidling af globale og lokale miljøforhold til sig og der blev afholdt kurser, der omhandlede miljøformidling, Agenda 21, besøg på virksomheder, rensningsanlæg, landbrug og slagterier.

Disse emner er stadig vigtige og centrale og også omfattet af naturvejlederordningens formål, men med det nye århundrede har også fulgt en ny dagsorden, der blandt andet sætter fokus på sundhed, livskvalitet, borgerinddragelse og biologisk mangfoldighed.

Udfordringen for naturvejlederuddannelsen er derfor også at kunne

indarbejde disse nye temaer i et 2-årigt kursusforløb.

For at styrke de nye temaer i naturvejlederuddannelsen, blev der i 2005 nedsat en gruppe, der skulle udarbejde en ny studieordning for naturvejlederuddannelsen.

Da Uddannelsesgruppen startede deres arbejde, skred de grundigt til værks. Der blev startet helt fra scratch, hvor grundlæggende diskussioner om, hvad en naturvejleder skal kunne efter 2 års uddannelse, skabte fundamentet for det videre arbejde. Det er dette fundament, den nuværende naturvejlederuddannelse bygger på.

HVAD ER DET NATURVEJLEDERE SKAL UDDANNES TIL?

Som professionelle naturvejledere, skal vi om formiddagen kunne for-

Foto: Naturvejlederuddannelsen

midle til børn i 1 meters højde og samme eftermiddag kunne trække paralleller fra aktuelle temaer tilbage til dengang farfar var dreng! Vi skal altså kunne tilrettelægge naturvejledning, som målretter sig mod børn og deres virkelighed og derudover også kunne planlægge naturvejledning, der retter sig mod voksne målgrupper, og måske endda inviterer dem til at blive inddraget i naturplejeprojekter eller lignende aktiviteter i naturen.

Naturvejlederen skal altså have mange forskellige kompetencer og have et bredt, men også indgående kendskab til forskellige befolkningsgrupper og hvordan naturvejledning bedst tilrettelægges i forhold til den enkelte gruppes særlige sammensætning.

Naturvejlederuddannelsen er derfor bygget op omkring naturvejlederordningens centrale målgrupper: børn, børnefamilier, voksne, pædagoger og skolelærere, og endelig, den del af de danske borgere, der gerne vil inddrages i forskellige typer af naturpleje/naturgenopretnings-projekter mv.

Uddannelsen er bygget op i kursusmoduler og kurserne lægges rundt omkring i landet, så man gennem de to år uddannelsen løber over, kommer til at se forskellige egne og forskellige naturtyper.

Naturvejlederne arbejder mellem kurserne med individuelle studieopgaver. Der etableres studiegrupper, som skal fungere som mindre kollegiale netværk, hvor man kan vejlede hinanden, give feedback og udvikle nye ideer sammen. Dette er for at styrke netværksdannelsen mellem naturvejlederne, der jo ofte sidder mere eller mindre alene i en kommune, på en naturskole eller et museum.

NATURVEJLEDERUDDANNELSENS PÆDAGOGISKE PLATFORM

I naturvejlederuddannelsens formål er der særligt fokus på, at naturvejlederne efter at have gennemført uddannelsen har opnået kompetencer til at kunne begrunde hvordan de udvikler, planlægger, gennemfører og evaluerer naturvejledning.

Kompetenceændring kræver viden og holdning, men det, at man får tilført viden, ændrer ikke automatisk på holdning og adfærd. Skal vi gennem uddannelsen opnå det, må vi give deltagerne anledning til og mulighed for at omsætte teorierne i praksis og hermed erfare og erkende. På den måde opnår kursisterne en helstøbt viden, der både indeholder teori og mestring af teori i praksis.

Ved at tage udgangspunkt i Kolb's læringscyklus når vi planlægger uddannelsen, skal vi hele tiden være opmærksomme på, at der skal være mulighed for at deltagerne kan handle.

Når vi eksempelvis arbejder med børn som målgruppe, så er det vigtigt, at der på kurset præsenteres teori om børn og de forskellige alders forudsætninger og udviklingstrin. Denne viden skal omsættes til konkret handling, hvilket sker i planlagte øvelser, hvor kursisterne udfordres i at planlægge og gennemføre naturvejledningsaktiviteter for indbudte skoleklasser og

børnehaver. De konkrete erfaringer, som kursisterne herigennem får, skal de som gruppe reflektere over og udlede konklusioner af, som derved gøres til kollektiv erfarede viden, der næste gang kan handles på baggrund af.

Kolb's læringscyklus er især velegnet som planlægningsværktøj, når vi, som på naturvejlederuddannelsen, arbejder med modulkurser, hvor kursisterne mellem kurserne skal hjem og afprøve opgaver i praksis på egen arbejdsplads, for derefter i studiegrupper at fremlægge erfaringer og sammen reflektere over disse sammen med vejleder og medkursister.

Læringen skal foregå hos den enkelte kursist og læringen skal bygge på handling og refleksion. Læringen sker i samspillet mellem handlingen, refleksionen og evalueringen og foregår både som en individuel og en social proces.

Det er vores erfaring at specielt naturvejledere er rigtig gode til at arbejde eksperimenterende og bruge af deres erfaringer. Det prøver vi at understøtte gennem flere måder at arbejde med eftertænkning eller refleksioner. Målet er, at gøre kurserne til den platform, hvorfra kursisterne kan »lege« med formidlingsformen, eksperimentere videre og gøre sig nye spændende erfaringer.

ÅRSMØDE OG SEMINAR 2011

Dansk Friluftsliv afholder årsmøde og seminar søndag og mandag den 8.-9. maj 2011. Temaet på seminaret bliver af den gastronomiske slags – naturen som spisekammer og nye og lækre måder at tilberede turmaden på. Mere info på hjemmeside og næste blad i marts 2011.

DIPLOMUDDANNELSEN I UDELIV

KONSULENT I UDELIV OG MOTION – PÆDAGOGISK DIPLOMUDDANNELSE I IDRÆT

Af Mathilde Vædele Juel Jensen, underviser på Skovskolen i Nødebo, mvjj@life.ku.dk

HISTORIK

DGI Motion og DGI Friluftsliv fusionerede i 2008 til DGI Motion og Friluftsliv. I den forbindelse udarbejdede man et kommissorium for det nye udvalgs arbejde. Heri indgik det bl.a. at man skulle arbejde med friluftsliv og sundhed på lokalt, regionalt og nationalt plan. Baggrunden for, at uddannelsen til Konsulent i Udeliv og Motion blev en realitet med studiestart i august 2009, var, at DGI med dette kommissorium i ryggen havde et stærkt ønske om at få indflydelse

på kommunernes sundhedspolitikker via forskellige partnerskaber. Der skulle uddannes konsulenter, der via formidling af friluftsliv og sundhed i spændingsfeltet mellem kommune, frivillig forening og til dels det private erhvervsliv, kunne være med til at imødekomme kommunernes sundhedsudfordringer.

PARTNERSKABET OMKRING UDDANNELSEN

De involverede partnere i uddannelsen er, foruden DGI, UC Lillebælt og Faaborg-Midtfyns og Vejle Kommuner. UC Lillebælt fungerer som den uddannende institution, og udbyder de øvrige moduler på den pædagogiske diplomuddannelse i idræt. Uddannelsen foregår fysisk i og omkring UC Lillebælt i Vejle, og det er også her eksamen afholdes. Faaborg-Midtfyns Kommune har i særlig grad været med i

opstarten af uddannelsen bl.a. fordi man ønsker øget forebyggelse og sundhed i kommunen og på sigt at trække uddannelsen til Svendborg. Vejle Kommune stiller både udenbørs faciliteter, »forsøgspersoner« fra de lokale skoler og institutioner og fagpersonale til rådighed i forbindelse med uddannelsen. På den måde hjælper kommunen uddannelsen i gang og styrker egen position som friluftskommune.

MÅLGRUPPE FOR UDDANNELSEN

Uddannelsen retter sig i særlig grad mod foreningsinstruktører, pædagoger, lærere og andre, der arbejder, eller gerne vil arbejde, med udeliv og sundhed. På det første hold diplomstuderende i 2009-2010 var der 20 studerende heraf én ernæringsuddannet, seks pædagoger og 13 lærere med baggrund

Foto: Friluft vejlederuddannelsen i Viborg, VIA UC

i både folkeskole, efterskole og forskellige opholdssteder.

UDDANNELSENS STRUKTUR, INDHOLD OG ARBEJDSFORMER

Uddannelsen er organiseret som en 1-årig deltidsuddannelse, der kan tages enten som kursus med kursusbevis eller som en del af den Pædagogiske Diplomuuddannelse i idræt; med modulerne »Idræt og Målgrupper« og »Friluftsliv og Udemotion«.

Undervisningen foregår på 10 kursusdage i efteråret og tilsvarende i foråret. Derudover tilbydes der specifikke friluftskurser i DGI. I efteråret arbejdes der med pædagogik og didaktik, sundhed, træning, udeliv, målgrupper etc. Her er undervisningen især centreret om målgruppen, om sundhed, kropslig læring og identitet. De studerende afprøver teori i praksis gennem en svendep prøve med en udvalgt målgruppe fra en lokal institution eller skole. Undervisningen på dette modul afsluttes for diplomstude-

rende med en mundtlig eksamen på baggrund af en synopsis.

Undervisningen i foråret omhandler i særlig grad friluftsliv og metodisk er forløbet opbygget projektorienteret. Ud over det rent friluftsfaglige indhold afprøver de studerende forskellige øvelser og afleverer en opgave i form af en projektbeskrivelse. Der er fokus på, at den studerende løbende får kvalificeret sin egen projekttid. Studiet lægger derfor op til, at den enkelte har en projekttid med sig i tankerne når uddannelsen startes og et konkret velbeskrevet projekt-oplæg med sig i hånden når uddannelsen er endt. Om man er ansat eller frivillig i DGI, eller for den sags skyld på en del andre arbejdspladser, er projektarbejde et helt centralt redskab. Når foreningstilbud med fokus på idræt, fællesskab og sundhed udvikles benyttes redskaber fra det gode projektarbejde for at vi kommer tæt på de ønsker og forventninger som organisationens nuværende og kommende medlemmer måtte have til at dyrke

idræt med andre.

Arbejdsformerne på uddannelsen er en blanding af indendørs teoriundervisning, udendørs praksis, ekskursioner, friluftstur, oplæg ved eksterne oplægsholdere, svendep prøve samt projekteksamen. Undervisningen tager udgangspunkt i deltagerens forudsætninger og er både deltager- og lærerstyret

UDDANNELSENS MÅL

Det overordnede mål med uddannelsen er, at de studerende skal udvikle kompetencer i teori og praksis til at arbejde med udeliv og motion med forskellige målgrupper med henblik på kropslig læring, udvikling og identitet. Derudover at de efter endt uddannelse kan udbrede kendskabet til uderummets muligheder for oplevelser og træning, udvikle og lede projekter.

Læs også om uddannelsen på: www.ucl.dk/composite-4646.htm

FLEKSIBEL MASTER I FRILUFTSLIV

*Af Erik Mygind, studielektor, Institut for Idræt, KU,
emygind@ifi.ku.dk*

HVORFOR FLEKSIBEL MASTER I FRILUFTSLIV?

Dette indlæg beskriver kortfattet et nyt masterkursus i friluftsliv - en fleksibel master med start i februar 2011. Du kan nu sætte friluftsliv i centrum for din videreuddannelse. Friluftsliv, natur, landskab og byens grønne områder vil fremover danne en meget væsentlig ramme om læring, sundhed, formidling, oplevelser og aktiviteter, og du kan med nye kompetencer være med i denne udvikling.

DEN HISTORISKE BAGGRUND

I forbindelse med gennemførelse af forskellige kurser og uddannelser i friluftsliv ved Institut for Idræt (IFI), Københavns Universitet (KU) er der i en årrække sket et øget samarbejde med Skovskolen, Skov & Landskab (S&L), KU om undervisning i friluftsliv, der bygger på de to institutters respektive kompetencer. Friluftslivsvejlederuddannelsen, moduler på idrætsuddannelsens bachelorniveau og enkeltstående ph.d.-projekter er eksempler på dette. Efterspørgsler på friluftslivsvejlederstudiet om mulige overbygningsmuligheder var afsættet til, at IFI i 2006 henvendte sig til S&L om i fællesskab at udvikle kurser i friluftsliv på masterniveau.

Eftersom eksisterende forskning på de to institutter gensidigt supplerer hinanden, og opgaven ikke umiddelbart kan løftes alene, ligger beslutningen om at samarbejde lige for. Endvidere var (og er) manglen på fordybelsesmuligheder inden for natur- og friluftsliv, der bygger på et akademisk og forskningsbaseret ståsted, et væsentligt argument for etablering af de tre nye masterkurser i friluftsliv, der sammen med det afsluttende masterprojekt udgør uddannelsen.

I starten af 2008 blev mulige aftagere af masteruddannede kandidater inviteret til IFI for at diskutere målgruppe, relevans og studieindhold. Med baggrund i dette møde har en arbejdsgruppe fra forskellige universitetsmiljøer (Århus Universitet, Syddansk Universitet og Københavns Universitet) siden arbejdet på at kvalificere kursusbeskrivelserne ud fra humanistiske, samfundsvidenskabelige og naturvidenskabelige vink-

ler. Dette reflekterer endvidere den tværfaglighed, som friluftsliv repræsenterer.

HVAD ER FORMÅLET MED MASTERKURSERNE?

Målet med masterkurserne i friluftsliv og det fleksible masterforløb er at imødekomme behovet for kandidater, der kan arbejde i specialiserede jobfunktioner inden for natur- og friluftsområdets virksomheder, organisationer og institutioner. Fokus vil ligge på:

- Politik, planlægning og forvaltning
- Læring, pædagogik og didaktik
- Sundhed, livskvalitet og velfærd
- Samspil med lovgivere og brugere
- Udvikling af nye aktiviteter
- Rådgivning, konsulentarbejde og projektledelse
- Analyser, dokumentation og evaluering.

Masterkursernes tværfaglige kombination og relation til praksis sigter mod jobfunktioner inden for forskning, undervisning, administration, rådgivning og projektstyring, dels inden for forvaltning og rammeudvikling for friluftslivet, dels inden for såvel teoretisk som praktisk formidling/undervisning i relation til natur og friluftsliv. Masterkurserne i friluftsliv vil udover personlig udvikling kunne give den studerende et kompetenceløft på arbejdspladsen eller mulighed for at orientere sig imod konsulentstillinger i kommunerne på områder som sundhed, friluftslivstilbud, turisme m.m. Inden for sundhedssektoren og i det kommunale regi er der ligeledes stor interesse for at styrke befolkningens sundhed gennem øget brug af og aktiviteter i naturen og bynære grønne områder.

HVEM ER MÅLGRUPPEN?

Målgruppen kunne være friluftslivsvejledere og friluftslivsundervisere, naturvejledere og naturformidlere, skov- og landskabsingeniører, psykologer (adventure- og naturterapi), udeskolelærere og naturpædagoger, ansatte i Skov- og Naturstyrelsen, kommunale planlæggere og konsulenter med fokus på sundhedsfremme, fritidsområdet og/eller naturområdet. En efter- og videreuddannelse på dette niveau kan også være relevant for den del af den private sektor, der arbejder med friluftsevents og kursusforløb i naturen. Målgruppen vil primært være personer med mellemlange videre-

gående uddannelser, men personer med en kandidatuddannelse vil også være en vigtig sekundær målgruppe, idet ingen danske videregående uddannelser retter sig direkte mod emner relateret til friluftsliv i et sundheds-, uddannelses- og samfundsfagligt perspektiv.

FORMÅL

Formålet med den fleksible masteruddannelse i friluftsliv er, at deltagerne skal opnå en forskningsbaseret såvel som praksisrelateret videregående uddannelse på højt niveau. Målet er at kvalificere dimittenderne til at varetage kvalificerede funktioner inden for fx planlægnings- og forvaltningsopgaver, ledelse af projekter, udvikling af friluft aktiviteter, sundhedsfremmende processer, naturformidling og borgerinddragelse samt natur og velfærd i offentlige, halvoffentlige og private virksomheder, institutioner og organisationer. Efter endt uddannelse vil dimittender have opnået solide teoretiske, praktiske og metodiske forudsætninger for at planlægge, fuldføre og vurdere natur- og friluftsliv relaterede opgaver inden for såvel den offentlige, den private og den civile sektor.

INDHOLD OG KURSER

Det samlede forløb er normeret til 60 ECTS og er opbygget i 4 moduler normeret til 15 ECTS. De enkelte moduler har hvert et centralt fokus, der dels progressivt underbygger de studerendes slutkompetencer, dels relateres til den praksis, de studerende har rod i

og motiveres for at udforske. Kurserne kombinerer enkeltdiscipliner inden for pædagogik, sociologi, kulturhistorie, filosofi, sundhed, planlægning og ledelse. Derudover relateres alle elementer til den praksis og empiri, der kendetegner udviklingen i befolkningens aktiviteter inden for natur og friluftsliv.

De skitserede kurser (se herunder) kan indgå i en »masteruddannelse som fleksibelt forløb« - en fleksibel master i friluftsliv, dvs. om en efter- og videreuddannelse med en samlet studietid på ét år. Studiet kan tilrettelægges som deltidsstudie, der gennemføres ved siden af almindeligt fuldtidsarbejde over to år. Du kan også vælge at gennemføre enkelte af kurserne, supplere med andre kurser (fx fra Skov & Landskabs eller Institut for Idræts master- og kandidatuddannelser) eller tage hele forløbet i løbet af tre eller seks år. Flexibel master er en forskningsbaseret og praksisrelateret uddannelse, der svarer til en kandidatuddannelse. Forløbet og masterkurserne er målrettet personer i arbejde og foregår på deltid. Studieformen er en vekselvirkning mellem internater, seminarer, intensive undervisningsperioder, hjemmestudier, vejledning og projekter.

OPTAGELSE OG MERE INFORMATION

Der er fortsat enkelte ledige pladser. Du kan finde nærmere information og uddybende beskrivelser på Skovskolen, Skov & Landskabs samt IFI's hjemmeside (http://www.sl.life.ku.dk/Efteruddannelse/fleksibel_master_friluftsliv.aspx).

1. uddannelsesår	
Masterkursus 1 – 15 ECTS	Masterkursus 2 – 15 ECTS
Friluftsliv: natur, samfund og menneske	Friluftsliv: læring, sundhed og velfærd
Tema: Studieintroduktion, rejse i Norden	Tema: Friluftsliv, pædagogik og læring
Tema: Friluftsliv i et internationalt perspektiv	Tema: Friluftsliv, sundhed og livskvalitet
Tema: Historiske, sociologiske og filosofiske perspektiver	Eksamen: Skriftlig på grundlag af individuel opgavebesvarelse
Eksamen: Mundtlig på grundlag af portfolio	
2. uddannelsesår	
Masterkursus 3 – 15 ECTS	Masterprojekt – 15 ECTS
Friluftsliv: Politik, planlægning og forvaltning	Projektintroduktion og krav
Tema: Politik, planlægning og forvaltning	Problemformulering og skriveproces
Tema: Opgaver og funktionsroller i relation til friluftsliv	
Eksamen: Mundtlig på grundlag af synopsis	Eksamen: Skriftlig med mundtligt forsvar

KRIMINALISERING AF FRILUFTSLIVET

*Af Steffen Holberg,
Godthåb Mølle, steffen@heltude.dk*

For et stykke tid siden kom jeg ind på Dansk Skovkontor. Her stod der en række af svenske skovovne. Jeg måtte naturligvis gøre opmærksom på, at de befandt sig på randen af to års fængsel, som er strafferammen for at sælge ovne, der ikke er certificerede i Danmark - et krav der kun gælder i Danmark. Dette viste sig dog ikke at være noget mod den sigtelse, de lige havde fået for overtrædelse af den nye våbenlov, fordi de solgte kasteøkser. Dette var de så straks ophørt med, for at sigtelsen ikke skulle blive til anklage, domsfældelse og straf.

Jeg har selv en to-hovedet kasteøkse, som jeg har brugt i mange år og kontaktede derfor vores lokale sherif for at høre om jeg måtte sætte et nyt skaft på den, da det gamle er knækket.

Sheriffen er en fornuftig mand og sagde, at det kunne der vel ikke være noget problem i, men at han lige ville tjekke efter for en ordens skyld. Da jeg så ringede til ham ugen efter for at høre svaret, skiftede jeg så rolle i løbet af et øjeblik fra at være en glad friluftser til en potentiel voldsforbryder. Hvis jeg satte nyt skaft på min økse, ville jeg overtræde våbenloven! At have en kasteøkse kræver nu våbentilladelse. Da jeg så gerne ville have en sådan, var svaret, at det kunne jeg desværre ikke få. En væsentlig del af min indtægt skulle stamme fra brugen af kasteøkser. Dette måtte jeg jo benægte og har nu opgivet at sætte nyt skaft på øksen.

Måske er det endda ikke engang lovligt at have øksehovedet liggende i min kasse med gamle økser, der skal repareres.

De mange sager med lystfiskere, spejdere og andre glade folk i naturen, som er blevet straffet for at have deres kniv med efter paragrafferne i Brian Mikkelsens nye våbenlov, viser en deprimerende udvikling i Danmark. For at ramme nogle få, sigter man på alle.

Hvordan skal vi overhovedet lære børn og unge at bruge kniv, hvis vi samtidig gør dem til potentielle forbrydere? Knivløs er livløs!

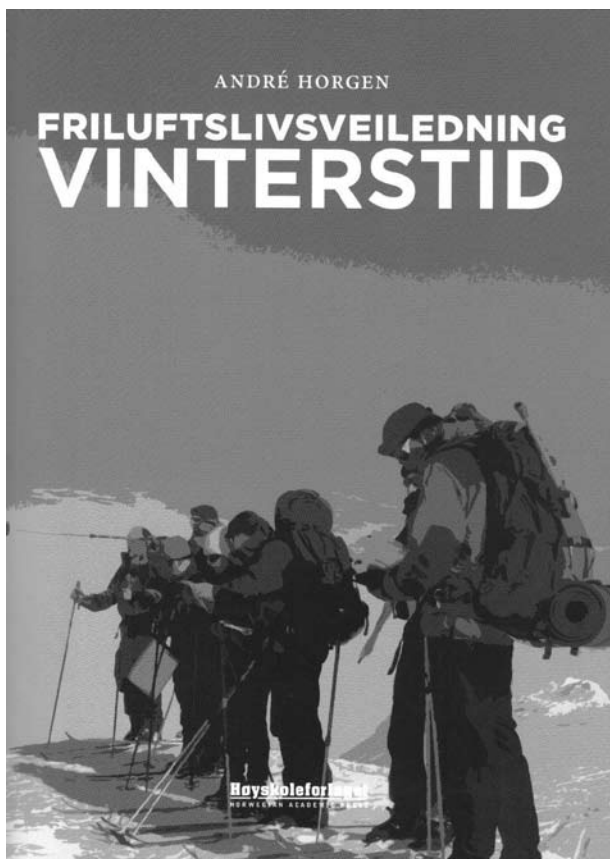

DANSK FRILUFTSLIVS JULEMØDE 2010

Lad os mødes til rigtig forumsnak på Helnæs Mølle fredag den 26. november 2010 kl. 18. Der er mad, drikke og sovepladser til alle. Lørdag formiddag går vi en tur inden hjemrejse.

Tilmelding til Martin Johnsen på mbjohnsen@gmail.com senest den 22. november 2010.

BOGANMELDELSE

*Af Martin Johnsen, underviser i naturfag, pædagogudd.
i Viborg, VIA UC, mbjohnsen@gmail.com*

Titel: Friluftslivsveiledning vinterstid
(bogen er på norsk)
Forfatter: André Horgen
Forlag: Høyskoleforlaget
Udgivelsesår: 16.12.2009
Sider: 328
ISBN: 978-82-7634-799-9
Vejledende pris: 449 Nkr.
på www.hoyskoleforlaget.no

Jeg har læst flere bøger om vinterfriluftsliv, men lad det være sagt med det samme – denne bog fra norske André Horgen er til dato langt den bedste. Det er den, fordi den ikke bare handler om den praktiske formidling af vinterfriluftsliv, men i høj grad også handler om vejledning i vinterfriluftsliv. Den bliver dermed en fantastisk bog for os danske vejledere, som en gang om året tager en gruppe danske studerende med på fjeldet, fordi vi kan bruge bogen til at forberede os til turen,

vi kan bruge den under turen samt til evaluering efter turen. Forfatteren er højskolelektor i friluftsliv og har arbejdet som vejleder ved Højskolen i Telemark siden 2001. I de ni år har han haft mange grupper med på vinterfriluftsliv, og de erfaringer, han har gjort med sig selv og sine studerende, er nedfældet i bogen. Vejlederperspektivet er derfor hele tiden med gennem bogen, hvorfor den er særlig interessant.

Bogen henvender sig i første række til friluftslivsvejleder-studerende, som skal prøve kræfter med vinterskov og vinterfjeld. Sekundært henvender den sig til vejledere, turledere og guider samt lærere og andre udepædagoger, som alle beskæftiger sig med formidling af vinterfriluftsliv i forskellige sammenhænge. Bogen er derfor bredt anlagt, og den omhandler forskellige praktiske sider af at færdes i naturen i vintertid – både i skoven og på fjeldet.

Bogen er inddelt i tre hoveddele: 1) Før færden – omhandler forberedelsesfasen frem mod turen, her gives bl.a. en indføring i vejlederrollen, sne, skred og turplanlægning, 2) Undervejs – handler om det derude i felten, mens man er på tur bl.a. skifærdigheder, organisering af grupper, vejvalg og ly og lejr, 3) Efter turen – omhandler hvad man gør når turen er ovre og man er hjemme igen herunder evaluering, opsummering og refleksion.

Bogen er et must for enhver vejleder, der tager andre med på tur i vinterland. Der er masser af gode erfaringer, billeder, illustrationer og ikke mindst er den let læselig selv om den er meget teksttung.

www.motorikognatur.dk

Afsender:
Jesper Lind Nielsen
Byvejen 64
5466 Asperup

Tilbyder:

- Friluftvejledning
- Naturvejledning
- Kursusaktivitet
- Motorikuddannelse
- Motorikvejledning
- Konsulent bistand
- Projektarbejde
- Bred pædagogisk erfaring
- Og meget mere

